Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Päiväys
Datum

Dnro
Dnr

14.1.2019

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Viite
Hänvisning

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi hallintolain muuttamisesta, julkisista kuulutuksista annetun lain kumoamisesta ja maakaaren 12 luvun 3 §.n muuttamisesta HE 239/2018 vp

Asia
Ärende

Ympäristöministeriön lausunto

Ympäristöministeriö toteaa lausuntonaan edellä mainitusta hallituksen esityksestä 239/2018 vp seuraavaa:

Ympäristöministeriö pitää erittäin tarpeellisena julkisia kuulutuksia koskevien säännösten uudistamista. Toiminta- ja säädösympäristöt ovat merkittävästi muuttuneet vuodesta 1925 voimassa olleen julkisista kuulutuksista annetun lain (34/1925) soveltamisen aikana. Erityisesti viime vuosina tapahtunut hallintomenettelyjen sähköistäminen ja sähköinen asiointi vaativat julkisia kuulutuksia koskevien säännösten päivittämistä.

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että julkisia kuulutuksia koskevat yleissäännökset saadaan voimaan, jolloin eri hallinnonalojen lainsäädännön menettelyt voivat nojautua uusiin yleissäännöksiin. Ympäristöministeriö pitää onnistuneena valittua säädösratkaisua, jossa julkisia kuulutuksia koskevat säännökset sisällytettäisiin hallintolakiin. Tätä kautta hallintolaista tulee entistä keskeisempi hallintomenettelyjen yleislaki. Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että esitetyt uudet hallintolain säännökset julkisista kuulutuksista ovat samansuuntaiset kuin vastikään uudistetut kuntalain säännökset. Ympäristöasioissa tämä yhdensuuntaisuus on tärkeää, koska esimerkiksi ympäristönsuojelussa sekä kunnan että valtion ympäristöviranomaiset soveltavat julkisia kuulutuksia koskevia säännöksiä.

Kuten nykysinkin, on myös jatkossa jossain määrin tarvetta ympäristön käyttöä ja suojelua koskevissa menettelyissä täsmällisemmälle tai eräiltä osin myös yleissäännöksistä poikkeavalle sääntelylle.

Parhaillaan eduskunnassa on käsittelyssä hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ympäristönsuojelulain ja vesilain muuttamisesta HE 268/2018 vp ja hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi HE 269/2018 vp, kuten hallituksen esityksen kohdassa riippuvuus muista esityksistä onkin todettu. Näihin hallituksen esityksiin sisältyy viittauksia uusiin yleissäännöksiin. Kuitenkin eräiltä

osin tarvitaan täydentäviä tai erityissäännöksiä edellä mainittujen hallituksen esitysten mukaisiin hallintomenettelyihin.

Ympäristöministeriön toimialan muiden lakien julkisia kuulutuksia koskevien pykälien muutostarpeet arvioidaan ja säännösmuutokset valmistellaan käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen pohjalta. Tarkastelun kohteena on laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004), luonnonsuojelulaki (1096/1996), laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017), maa-aineslaki (555/1981), maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) ja maankäyttö- ja rakennusasetus (895/1999), laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (669/1978) sekä laki suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005). Hallituksen esitys tarvittavista säädösmuutoksista annettaisiin seuraavan vaalikauden alussa niin että säädösmuutokset olisivat voimassa 1.1.2020, jolloin yleisäännösten on tarkoitus tulla voimaan. Näissä säädösmuutoksissa peruslähtökohtana on ajantasaistaa viittaussäännökset uusiin yleissäännöksiin.

Hallituksen esityksen säätämisjärjestelyperusteluissa tuodaan esille, että yleisen tietoverkon käyttö viranomaisten ilmoitusten ja päätösten tiedoksi saattamisessa on yleistynyt. Sitä voidaan hallituksen esityksen mukaan pitää sekä tiedoksiannosta vastaavan viranomaisen että tiedoksiannon vastaanottajien kannalta vaivattomana ja tiedonvälityksen näkökulmasta varsin tehokkaana ilmoittamistapana.

Ympäristöministeriö kiinnittää huomiota saamaansa palautteeseen siitä, että ihmisten on käytännössä vaikea löytää viranomaisen verkkosivuilta sitä sivua tai niitä sivuja, joissa tällaisia ilmoituksia julkaistaan. Lisäksi on tullut esille, että ihmiset eivät käytännössä valvo oikeuksiaan käymällä päivittäin tai viikoittain näillä sivuilla varmuuden vuoksi, vaan he odottavat omassa asiassaan herätettä viranomaiselta. Tämä näkökulma on erityisen tärkeä sellaisissa ympäristöasioissa, joissa asianosaisen kuulemisoikeus tai oikeus muutoksenhakuun on kiinni ensi vaiheessa siitä, että henkilö saa tiedon oikeutensa alkamisesta. Emme pidä sähköistäkään ilmoitusta viranomaisen sivuilla niin tehokkaana tiedoksiantomuotona, että asianosaisten oikeuksia koskeva asia voitaisiin tiedottaa yksinomaan tällä tavalla. Jos yleissääntely tulevaisuudessa kehittyy siihen suuntaan, että henkilö voi saada herätteen ilmoitustauluilmoituksesta esimerkiksi sähköisesti puhelinnumeroonsa ja sähköpostiinsa, tehostuisi tiedoksiantotapa merkittävästi.